

XLV Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej
Turystyczno-Krajoznawczy PTTK
etap wojewódzki
Rybnik, 22 kwietnia 2017 roku

test wiedzy: część krajoznawcza – **gimnazjum**

Rozwiązanie tego testu polega na wybraniu **tylko jednej** poprawnej odpowiedzi „a” lub „b” lub „c” lub „d”. Literę, którą oznaczono wybraną odpowiedź, wpisujemy na załączoną kartę odpowiedzi obok numeru pytania (w przypadku pomyłki przekreślamy dotychczasową literę i obok wpisujemy nową).

1. Słowo „góry” („gory”) w nazwie miasta Tarnowskie Góry w dawnej polszczyźnie oznacza
a/ drogi b/ kopalnie c/ pożary d/ wzgórze
2. Najstarsza na świecie czynna kolej wąskotorowa wozi turystów na trasie: Bytom – Tarnowskie Góry – Miasteczko Śląskie o długości
a/ ok. 10 km b/ ok. 20 km c/ ok. 30 km d/ ok. 40 km
3. Kopalnia „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, w której na przełomie XIX i XX w. wydobywano rudy żelaza, ołowiu i srebra, przestała działać w 1917 r. na skutek
a/ bankructwa właścicieli spowodowanego krachem na giełdzie
b/ decyzji władz o wykorzystaniu jej budynków do produkcji amunicji na potrzeby wojska
c/ katastrofy górniczej – gwałtownego zalania wyrobisk przez wodę
d/ wielotygodniowych strajków załogi
4. Jaką nazwę nosiły Katowice w latach 1953-1956?
a/ Bierutowice b/ Korfantów c/ Królewska Huta d/ Stalinogród
5. Symbol Katowic – pomnik Powstańców Śląskich w kształcie 3 potężnych orlich skrzydeł – został ufundowany jako dar dla Górnoszlązaków przez społeczeństwo
a/ Gdańska b/ Krakowa c/ Warszawy d/ Wielkopolski
6. Rekord frekwencji na Stadionie Śląskim w Chorzowie – największym w Polsce – padł w 1963 r. i wyniósł
a/ 80 tys. osób b/ 90 tys. osób c/ 100 tys. osób d/ 120 tys. osób
7. Sporych rozmiarów kościół św. Jadwigi Śląskiej w Zabrze, z 4 smukłymi wieżami przypominającymi minarety meczetu, zbudowany został w latach 20-tych XX w. z
a/ betonu b/ cegły c/ drewna d/ kamienia
8. Pałac w Pławniowicach, ludwisarnię w Taciszowie i sztuczne jezioro Dzierżno Duże w Rzeczycach zobaczymy na wycieczce do gminy
a/ Czerwionka-Leszczyny (powiat rybnicki) b/ Kłobuck
c/ Łazy (powiat zawierciański) d/ Rudziniec (powiat gliwicki)
9. Pięknie odrestaurowane, bogato zdobione sarkofagi z miedzianej blachy oraz jedne z najstarszych zachowanych fragmentów ubioru dziecięcego w Polsce można podziwiać w kościele św. św. Piotra i Pawła w
a/ Gostyni (powiat mikołowski) b/ Piekarach Śląskich
c/ Tworkowie (powiat raciborski) d/ Świętochłowicach
10. W sierpniu 1992 r. Rudy raciborskie trafiły do mediów za sprawą
a/ jednego z największych w naszych czasach pożarów lasów w Europie
b/ podniesienia kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny do rangi bazyliki mniejszej
c/ powodzi stulecia
d/ przekazania kompleksu pocysterskiego Diecezji Gliwickiej

11. Rytualny „pogrzeb basa” (symboliczny pochówek kontrabasu) w Krzanowicach (powiat raciborski) odbywa się co roku w

a/ ostatnią sobotę karnawału

b/ ostatni dzień karnawału – wtorek przed środą popielcową

c/ środę popielcową

d/ tłusty czwartek

12. W okresie międzywojennym Zagłębie Dąbrowskie (z Będzinem, Dąbrową Górniczą i Sosnowcem) należało do województwa

a/ kieleckiego

b/ krakowskiego

c/ sosnowieckiego

d/ śląskiego

13. Co łączy Muzeum Ustrońskie im. Jana Jarockiego i Radiostację Gliwicką?

a/ Oba obiekty leżą nad Wisłą.

b/ Powstały w XIX w.

c/ Znajdują się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego.

d/ Zostały umieszczone na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego.

14. Karol Miarka (1825-1882) – jeden z najwybitniejszych krzewicieli polskości na Górnym Śląsku, patron wielu szkół – zmarł i został pochowany w

a/ Cieszynie

b/ Knurowie

c/ Pielgrzymowicach

d/ Żorach

15. W Górkach Wielkich (powiat cieszyński) od śmierci Zofii Kossak-Szczuckiej w 1968 r. istnieje muzeum pisarki, która przez wiele lat tam mieszkała. Wskaż zdanie **nieprawdziwe**:

a/ Była więźniarką Auschwitz.

b/ Jej ojciec był współtwórcą „Panoramy Raclawickiej”.

c/ Pisała powieści historyczne.

d/ Założyła Radę Pomocy Żydom „Żegota”, za co otrzymała tytuł „Sprawiedliwy wśród narodów świata”.

16. Upamiętniony w Skoczowie pomnikiem, muzeum i szlakiem spacerowym, żyjący w latach 1891-1963 pisarz znany z utworów o tematyce górniczej i śląskiej, to

a/ Gustaw Morcinek

b/ Juliusz Ligoń

c/ Norbert Bończyk

d/ Wilhelm Szewczyk

17. Bielski pomnik Marcina Lutra – jedyny w Polsce – odsłonięto

a/ bezpośrednio po II wojnie światowej

b/ na przełomie XIX i XX w.

c/ 31 października 2016 – na inaugurację roku 500-lecia reformacji

d/ w latach międzywojennych

18. Zmarła w 2012 r. w Żywcu księżna – potomkini Habsburgów, która do rodzinnego miasta powróciła po ponad pół wieku przymusowej emigracji i w ostatnich latach życia mieszkała w żywieckim Nowym Zamku, miała na imię

a/ Daisy

b/ Elżbieta Lukrecja

c/ Maria Krystyna

d/ Maria Teresa

19. Mieszkańcy Ciśca (gmina Węgierska Górka) – nie mogąc doczekać się pozwolenia na budowę świątyni – na fundamentach formalnie przeznaczonych na dom dwurodzinny wspólnym zrywem wybudowali kościół w ciągu... jednej doby. Wyczyn ten miał miejsce

a/ pod zaborem austriackim

b/ w czasach PRL-u

c/ w czasie II wojny światowej

d/ w latach międzywojennych

20. Przybyli na ziemię polskie w XIII w. z terenów zalewowych Fryzji i Flandrii. Pozostając w izolacji kulturowej do II wojny światowej zachowali swe obyczaje i język. Z obawy przed powodziami ich miejscowość – Wilamowice – powstała na dziale wodnym między

a/ Odrą a Olzą

b/ Sołą a Koszarawą

c/ Wisłą a Olzą

d/ Wisłą a Sołą

21. Kopce i krzyże na polach tzw. bitwy pod Szczekocinami w miejscowościach Wywła, Hebdzie i Goleniowy upamiętniają walki

a/ I wojny światowej

b/ II wojny światowej

c/ insurekcji kościuszkowskiej

d/ powstań śląskich

22. W Żarnowcu w woj. podkarpackim mieści się Muzeum Marii Konopnickiej, zaś w Żarnowcu w woj. śląskim –

a/ klasztor cysterek i kościół Zwiastowania Pana z XIV-XV w. oraz elektrownia szczytowo-pompowa

b/ obelisk upamiętniający amerykańskiego posła Joela Barlowa zmarłego w czasie podróży dyplomatycznej

c/ rezerwat przyrody Dolina Żabnika

d/ szkoła szybowcowa i paralotniowa

23. Podanie związane z Leśniowem (dzielnicą Żarek), którego bohaterem jest książę Władysław Opolczyk zmierzający z ikoną Czarnej Madonny do Częstochowy, dotyczy

- a/ cudownego odzyskania wzroku przez księcia
b/ odkrycia jaskini w Leśniowie
c/ pokonania oddziału Tatarów pod Leśniowem
d/ powstania wywierzyska w Leśniowie

24. Cudowny obraz Matki Boskiej znajduje się na Jasnej Górze od

- a/ czasów królowej Bony, żony Zygmunta Starego (I poł. XVI w.)
b/ potopu szwedzkiego
c/ Sejmu Wielkiego 1788-1792
d/ średniowiecza

25. Muzeum Częstochowskie obejmuje kilka działów. Jego najcenniejsze eksponaty z dziedziny sztuki to

- a/ dwa kompletne serwisy z XVIII-wiecznej porcelany miśnieńskiej
b/ największy w Polsce zbiór plakatów
c/ polskie malarstwo i rzeźba XIX i XX w.
d/ unikalna kolekcja miedziorytów Wita Stwosza

26. Jurajskim lub Małym Giewontem (podobny kształt, krzyż na szczycie) nazywa się położoną nad Olsztynem k/Częstochowy górę

- a/ Biakło b/ Birów c/ Chełm d/ Zborów

27. Miejscowość Złoty Potok niedaleko Częstochowy związana jest z Zygmuntem Krasińskim – wybitnym poetą epoki

- a/ dwudziestolecia międzywojennego b/ Młodej Polski c/ renesansu d/ romantyzmu

28. W sosnowym lesie w pobliżu wsi Pawełki (powiat lubliniecki) znajduje się unikalny pomnik przyrody – pozostałości po szkółce roślin egzotycznych sprzed ok. 100 lat, przeznaczonych do ogrodu przypałacowego w Kochcicach. Rośliny te, rosące obecnie w stanie dzikim na powierzchni ponad 4 tys. m², to

- a/ araukarie b/ begonie c/ magnolie d/ rododendrony

29. Franciszka Ciemięga (1867-1935), mieszkanka Lubecka (powiat lubliniecki), znana jako „Dziółszka z Kanusa”, była

- a/ działaczką na rzecz przyłączenia ziemi lublinieckiej do Polski, aktywną w czasie Plebiscytu 1921 r.
b/ ludową poetką i zbieraczką folkloru swojego regionu
c/ wiejską śpiewaczką, która zainspirowała Stanisława Hadyńskiego do utworzenia Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk
d/ zmarłą w opinii świętości wizjonerką, pomagającą ludziom w potrzebie

30. Kaplica o oryginalnej nazwie „Bądź Wola Twoja” (kojarzona z ucieczką z Wawelu do Francji króla Polski Henryka Walezego w 1574 r.) znajduje się w parku w

- a/ Koszęcinie b/ Pilicy c/ Pszczynie d/ Rajczy

31. Wąwóz Homole to jedna z atrakcji

- a/ Gorców b/ Karkonoszy c/ Pienin d/ Rudaw Janowickich

32. W gminie Raclawice (w województwie małopolskim) znajduje się usypany w latach 1926-1934 Kopiec Kościuszki, a także

- a/ miniatura Panoramy Raclawickiej b/ Panorama Raclawicka c/ pomnik Bartosza Głowackiego
d/ pomnik Jana Styki i Wojciecha Kossaka – głównych twórców Panoramy Raclawickiej

33. Kościół św. Jana Ewangelisty, Brama Nyska oraz wieże: Wrocławska, Ząbkowicka i Kłodzka to elementy systemu obronnego

- a/ Otmuchowa b/ Paczkowa c/ Prudnika d/ Ziębic

34. Świątynia Wang – jeden z najstarszych drewnianych kościołów Europy – w połowie XIX w. została przeniesiona do Karpacza Górnego z miejscowości Vang w

- a/ Danii b/ Finlandii c/ Norwegii d/ Szwecji

35. Jeden z najcenniejszych zabytków Lublina – freski w stylu rusko-bizantyjskim wykonane prawdopodobnie na zlecenie Władysława Jagiełły, przedstawiające głównie motywy religijne, znajdują się w kaplicy Świętej Trójcy

- a/ na lubelskim zamku b/ w kościele archikatedralnym św. Jana
c/ w kościele św. Stanisława d/ w Trybunale Koronnym (Starym Ratuszu)

36. Z rzadkiego „egipsyzującego” nurtu architektury w Polsce zachowały się jedynie 2 zabytki – Świątynia Egipska w warszawskich Łazienkach i

a/ gmach główny Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi

b/ Oranżeria w Końskich (woj. świętokrzyskie)

c/ pałac Pacy w Dowszpedzie (powiat suwalski)

d/ Świątynia Diany w Arkadii (powiat łowicki)

37. Miasto Strzelno (na pograniczu Kujaw i Wielkopolski) słynie z zabytków

a/ barokowych

b/ gotyckich

c/ klasycystycznych

d/ romańskich

38. Współczesne nazwy mazurskich miast: Giżycko, Kętrzyn i Mrągowo

a/ pochodzą od nazwisk propagatorów polskości na Mazurach, żyjących w XVIII-XX w.

b/ powstały od nazw jezior, nad którymi leżą

c/ są spolszczeniem ich niemieckich nazw sprzed 1945 r.

d/ utworzono od nazw rzek, które przez nie przepływają

39. 140-kilometrowa rzeka Słupia uchodzi do Bałtyku w

a/ Darłowie

b/ Łebie

c/ Słupsku

d/ Ustce

40. Puszcza Wkrzańska, w której znajduje się rezerwat Jezioro Świdwie, to potężny kompleks leśny na pograniczu Polski i

a/ Białorusi

b/ Niemiec

c/ Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej

d/ Ukrainy

41. W latach 1975-1998 teren obecnego województwa podkarpackiego obejmował kilka mniejszych województw, a oprócz Rzeszowa status miast wojewódzkich miały Tarnobrzeg, Przemyśl i

a/ Dębica

b/ Krosno

c/ Sanok

d/ Ustrzyki Dolne

42. Betonowa zapora piętrząca wody Sanu w Solinie jest najwyższa w Polsce – jej wysokość wynosi

a/ 49 m

b/ 60 m

c/ 69 m

d/ 82 m

43. Wieś Haczów z drewnianym kościołem z XV w. wpisanym na Listę UNESCO leży nad

a/ Osławą

b/ Strwiążem

c/ Wisłoką

d/ Wisłokiem

44. „...bram czterech ułomki, klasztorów dziewięć i gdzieniegdzie domki” – tak pisał w II poł. XVIII w. Ignacy Krasicki o tym pięknym mieście nad Sanem, które wśród licznych zabytków posiada 2 katedry – rzymskokatolicką i bizantyjsko-ukraińską, a w średniowieczu przez ponad 200 lat było stolicą samodzielnego księstwa ruskiego. Chodzi o

a/ Jarosław

b/ Lesko

c/ Przemyśl

d/ Przeworsk

45. Wieś Rymanów nad rzeką Tabor jest

a/ pierwszym w świecie ośrodkiem przemysłu naftowego

b/ siedzibą dyrekcji Bieszczadzkiego Parku Narodowego

c/ siedzibą dyrekcji Magurskiego Parku Narodowego

d/ uzdrowiskiem

46. Obejmująca m.in. pałac, park i powozownię rezydencja w Łańcucie (Pomnik Historii) od I poł. XVII w. do 1945 r. była własnością

a/ Czartoryskich i Działyńskich

b/ Lubomirskich i Potockich

c/ Radziwiłłów

d/ Zamoyskich

47. Do Kolbuszowej warto przyjechać, by zwiedzić park etnograficzny: skansen prezentujący kulturę Rzeszowiaków i

a/ Bojków

b/ Lasowiaków

c/ Łemków

d/ Rusinów Szlachtowskich

48. Zamieszkała przez kilka rodzin wioska Posada Rybotycka szczyci się

a/ najstarszą na terenie Polski murowaną cerkwią obronną (z przełomu XIV i XV w.)

b/ pomnikiem Aleksandra Fredry – właściciela miejscowości w XIX w.

c/ punktem styku granic Polski, Słowacji i Ukrainy

d/ tytułem „Europejskiej Wsi Bocianiej”

49. Prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński był w latach 1955-1956 przetrzymywany w klasztorze sióstr nazaretanek w

a/ Baranowie

b/ Komańczy

c/ Leżajsku

d/ Nisku

50. Tzw. operacja dukielska, z której polegli żołnierze spoczywają na cmentarzu wojskowym w Dukli, miała miejsce

a/ jesienią 1944 r.

b/ w czasie Wiosny Ludów (1848 r.)

c/ we wrześniu 1939 r.

d/ w sierpniu 1920 r.